

Powszechny

Dziennik praw krajowych i rządowych

dla

kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Księstwami Oświęcimskiem i Zatorskiem, tudzież z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Część XXVII.

Wydana i rozesłana dnia 26. Października 1852.

Allgemeines

Landes-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwiz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.

XXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 26. Oktober 1852.

Jahrgang 1852.

**Traktat rządowy między Austryją i ks. Liechtensteina z dnia
5. Czerwca 1852,**

(Dziennik praw państwa, część XLV., nr. 146, wydana dnia 31. Lipca 1852),

**w przedmiocie przystąpienia księstwa Liechtenstein do austryj-
kiego obrębu celnego i podatkowego.**

(Ratyfikacje jego zamienione zostały w Wiedniu na dniu 5. Lipca 1852).

My Franciszek Józef Pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austryjcki;
Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi,
Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Arcyksiąże Austryi;
Wielki-Książę Krakowski; Książę Lotaryngii, Solnogradu, Styryi,
Karyntyi, Krainy, Bukowiny, Górnego i Dolnego Szląska; Wielki-
Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; uksiążęcony Hrabia Habs-
burga i Tyrolu etc. etc.

ogłaszamy i oświadczamy niniejszem:

Gdy między Naszym i Pełnomocnikiem Jego Książęcej Mości udzielnego
Księcia Liechtenstein, celem wcielenia terytorjum księstwa Liechtenstein do
związku celnego austryjckiego, zawarty i podpisany został w Wiedniu na dniu
5. Czerwca 1852 roku traktat, składający się z 15 Artykułów i 7 Artykułów
osobnych, którego treść opiewa od słowa do słowa, jak następuje:

Jego C. K. Mość Cesarz Austryi etc. etc. etc. i Jego Książęca Mość
udzielny Książę Liechtenstein, powodowani życzeniem, ażeby ustał stan odoso-
bnienia, w którym księstwo Liechtenstein pod względem reszty Niemiec
zostaje, tudzież, ażeby pomiędzy krajami Forarlberg i Liechtenstein, zamie-
szkałemi przez pokolenia pokrewne, obrót zupełnie wolnym uczynić, nakazali
rozpocząć układy tym końcem, i mianowali Pełnomocnikami Swymi:

179.

Staats-Vertrag zwischen Oesterreich und Liechtenstein vom 5. Juni 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XLV. Stück, Nro. 146, ausgegeben am 31. Juli 1852),

wodurch der Beitritt des Fürstenthumes Liechtenstein zu dem österreichischen Zoll-
und Steuergelbete festgesetzt wird.

(Die Ratifikationen ausgewechselt in Wien am 5. Juli 1852.)

Nir Franz Joseph der Erste,
von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;
König von Ungarn und Böhmen, der Lombardei und Vene-
digs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodome-
rien und Ilirien; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von
Krafsau; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steier, Kärnthén,
Krain, Bukowina, Ober- und Nieder-Schlesien; Großfürst von
Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; gefürsteter Graf von
Habsburg und Tirol &c. &c.

thun kund und bekennen hieinit:

Nachdem zwischen Unserem Bevollmächtigten und jenem Seiner Durchlaucht des regieren-
den Fürsten von Liechtenstein, zum Zwecke der Einbeziehung dieses Fürstenthumes in
den österreichischen Zollverband, zu Wien am 5. Juni 1852 ein aus 15 Artikeln
und 7 Separat-Artikeln bestehender Vertrag abgeschlossen und unterzeichnet worden ist,
welcher von Wort zu Wort, wie folgt, lautet:

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich &c. &c. &c. und Seine Durch-
laucht der souveräne Fürst von Liechtenstein haben in der Absicht, um den Zu-
stand der Absonderung aufhören zu machen, in welchem das Fürstenthum Liechtenstein
gegenüber dem übrigen Deutschland sich befindet, und um zwischen den stammoer-
wandten Gebieten von Vorarlberg und Liechtenstein vollkommen freien Verkehr herzu-
stellen, Unterhandlungen eingeleitet und hiezu als Bevollmächtigte ernannt:

Jego C. K. Mość Cesarz Austrii etc. etc. etc.

mianował pana Karola Hock, kawalera orderu c. k. Leopolda, komandora orderu król. saskiego Alberta i książęco-parmezańskiego Ludwika, doktora filozofii, radcę ministeryjalnego w c. k. Ministeryjum handlu;

Jego Książęca Mość udzielnny Książę Liechtenstein:

mianował pana Kajetana Mayer, kawalera c. k. orderu Franciszka Józefa, doktora praw, c. k. prokuratora jeneralnego dla Morawii i Szląska, komisarza ministeryjalnego, prezydenta komisji krajowej, ustanowionej dla uwolnienia gruntów od ciężarów, zarazem prezydenta dyrekcji funduszu, założonego celem tegoż uwolnienia w Morawii etc.

którzy, po wzajemnem przejrzeniu pełnomocnictw swoich i uznaniu ich za należycie wystawione, zgodzili się na punkta następujące:

A r t y k u ł 1.

Zaczawszy od 1. Sierpnia 1852 roku, przystępuje Jego Książęca Mość udzielnny książę Liechtenstein, bez uszczerbku praw udzielnności Swej, z terytorjum księstwa Liechtenstein do austryjackiego systemu ceł, monopolijów rządowych, podatków konsumcyjnych i stemplów na kalendarze, gazety i karty do gier, w taki sam sposób, w jakim tenże system mianowicie w obwodzie Forarlberga istnieje, na mocy odnoszących się do niego ustaw, przepisów i urzędzeń, lub w jaki następnie zmienionym być może.

A r t y k u ł 2.

Tym końcem kaze ogłosić Jego Książ. Mość Książę Liechtenstein, jako od 1. Sierpnia 1852 r. obowiązujące w Swojem księstwie Liechtenstein, porządek postępowania w przedmiocie cła i monopolijów rządowych, i ustawę karną na przestępstwa dochodowe z dnia 11. Lipca 1835 r., ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do podatku konsumcyjnego, z dnia 25. Maja 1829 r., z dnia 28. Października i 15. Listopada 1848 r., ustawę stemplową na kalendarze, karty do gry i gazety, z dnia 27. Stycznia 1840 r. i taryfę celną z dnia 6. Listopada 1851 r., tudzież zarządzi, ażeby późniejsze rozporządzenia, wydane dodatkowo do rzeczonych ustaw i nowe ustawy tego rodzaju, ogłaszane były w księstwie Liechtenstein, w drodze prawem przepisanej.

Przeciwnie zaś od dnia, w którym niniejszy traktat obowiązywać zacznie, ustaje w księstwie Liechtenstein pobierane cło przechodowe, tak zwane cło drobne, czopowe, równie jak wszelkie inne podatki pośrednie, pobierane dotąd w księstwie Liechtenstein na rachunek rządu, gmin lub korporacji przy wchodzie, wychodzie lub przechodzie towarów, przy wyrabianiu, przyrządzaniu, przedaży lub spożywaniu towarów, lub od kalendarzy, gazet, kart do gry, a na

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich *rc. rc. rc.:*

Herrn Karl Hof, Ritter des k. k. Leopold-Ordens, Kommandeur des königlich-sächsischen Albert- und des herzoglich-parma'schen Ludwig-Ordens, Doktor der Philosophie, Ministerialrath im k. k. Handelsministerium;

Seine Durchlaucht der souveräne Fürst von Liechtenstein:

Herrn Kajetan Mayer, Ritter des kais. königl. Franz Joseph-Ordens, Doktor der Rechte, k. k. General-Prokurator für Mähren und Schlessen, Ministerial-Kommissär und Präsident der Grundentlastungs-Landes-Kommission, sowie der Grundentlastungs-Fond-Direktion für Mähren *rc. rc.,*

welche, nachdem sie ihre Vollmachten eingesehen und in guter Ordnung befunden hatten, sich über folgende Bestimmungen geeinigt haben:

Artikel 1.

Vom 1. August 1852 angefangen treten Seine Durchlaucht der souveräne Fürst von Liechtenstein, unbeschadet Ihrer landesherrlichen Hoheitsrechte, mit dem Fürstenthume Liechtenstein dem österreichischen Systeme der Zölle, Staatsmonopole, Verzehrungssteuern und der Stempel auf Kalender, Zeitungen und Spielfarten bei, wie solches namentlich im Kreise Borsarlberg auf Grund der dießfälligen Gesetze und der darauf bezüglichen Vorschriften und Einrichtungen dormalen besteht oder in der Folge abgeändert werden sollte.

Artikel 2.

Zu diesem Ende werden Seine Durchlaucht die Zoll- und Staats-Monopolsordnung und das Gefälls-Strafgesetz vom 11. Juli 1835, die Gesetze und Vorschriften in Bezug auf die Verzehrungssteuer vom 25. Mai 1829, 28. Oktober und 15. November 1848, das Stempelgesetz für Kalender, Spielfarten und Zeitungen vom 27. Jänner 1840, und den Zolltarif vom 6. November 1851 in Ihrem Fürstenthume Liechtenstein, als mit 1. August 1852 in Gesekraft tretend, publiziren lassen und die Verfügung treffen, daß die zu diesen Gesetzen nachträglich erscheinenden Verordnungen, sowie neue Gesetze dieser Art, im gesetzlichen Wege im Fürstenthume kund gemacht werden.

Dagegen hören mit dem Beginne dieses Vertrages der im Fürstenthume Liechtenstein eingehobene Transitzzoll, der sogenannte Kleinzoll, das Umgeld und alle wie immer geartete indirekte Abgaben auf, welche bisher, sei es für Rechnung des Staates oder der Gemeinden und Körperschaften im Ein-, Aus- oder Durchgange, bei Hervorbringung, Zubereitung, dem Verkaufe oder Verbrauche von Waaren oder von Kalendern, Zeitungen und Spielfarten im Fürstenthume Liechtenstein erhoben wurden, und es kön-

przyszłość już opłaty tego rodzaju, jeżeli pobierane być mają od przedmiotów, wprowadzanych z zagranicy lub Austryi, ustanowione być mogą w temże księstwie tylko za przyzwoleniem rządu cesarskiego.

Stosunki odnoszące się do cła na rz. Renie, pozostaną niezmienione.

Artykuł 3.

Urządzenia administracyjne w księstwie Liechtenstein, w szczególności: ustanowienie obrębu granicznego, stanowisk urzędów i straży, kierunku dróg celnych, ustanowione i wykonane będą za wzajemnem porozumieniem przez komisarzy, których obiedwie strony do tej czynności zamianują.

Wspomnioną administrację Jego Książęca Mość Książę Liechtenstein, przydzieloną mieć chce do ces. król. austryjskiego okręgu administracyjnego w Feldkirch.

Przy utworzeniu okręgu granicznego, do którego księstwo Liechtenstein całe, nie wyłączając żadnej jego części, wcielonom będzie, zwrócona będzie uwaga na to, żeby nie utrudniać obrotu handlowego więcej, jak tego wymagają przepisy istniejące i wspólny cel. Gościniec główny, zaczynający się na granicy forarlbergskiej, a kończący się przy Balzers i Mäls, tudzież gościniec boczny przy Bendern kończący się, uznane będą za gościńce celne i zawsze będzie ustanowiony w księstwie przynajmniej jeden urząd celny, z władzą urzędu celnego przybocznego klasy pierwszej.

Dochodzenia przestępstw ustaw dochodowych, popełnionych w księstwie, odbywać się będą tam, gdzie zasiada władza rządowa księstwa Liechtenstein, przez upoważnionego do tej czynności urzędnika ces. austryjskiego, jeżeli pobyt oskarżonego lub związek z innemi już rozpoczętymi dochodzeniami, nie wymagają odstąpienia od tejsze zasady.

Artykuł 4.

Urzędy celne i podatkowe w księstwie Liechtenstein, będą jako wspólne uważane, jako cesarsko-austryjskie i książęco-liechtensteinskie oznaczone, i herbami państw obudwóch opatrzone.

Tablice celne i inne, tudzież zapory przy urzędach celnych i t. d., naznaczone będą barwami kraju Liechtenstein.

Urzednicy celni i podatkowi, tudzież organa dozoru w księstwie, będą przez Austryję mianowani, zaprzysiężeni, placeni, odsuwani i oddaleni, przeniesieni na stan spoczynku na czas pewny lub na zawsze; nosić będą uniform i uzbrojenie Austryjaków, a należący ich używać będą praw tych samych, jakie

nen künftig in diesem Fürstenthume Abgaben solcher Art, wenn sie auf solche Gegenstände treffen sollen, die aus dem Auslande oder aus Oesterreich eingeführt werden, nur mit Zustimmung der kaiserlichen Regierung festgesetzt werden.

Die Verhältnisse bezüglich des Rheinzolles haben ungeändert fortzubestehen.

Artikel 3.

Die Einrichtungen der Verwaltung in dem Fürstenthume Liechtenstein, insbesondere die Bestimmung des Grenzbezirkes, der Standorte der Aemter und Wachposten, der Richtung der Zollstrassen, werden im gegenseitigen Einverständnisse, mit Hilfe der von beiden Seiten zu diesem Behufe zu ernennenden Kommissarien festgesetzt und ausgeführt werden.

Seine Durchlaucht wollen die gedachte Verwaltung dem kaiserlich-österreichischen Verwaltungsbezirke Feldkirch zutheilen.

Bei Bildung des Grenzbezirkes, in welchen das Fürstenthum ganz, ohne Ausschließung eines Theiles desselben einzubeziehen ist, wird darauf gesehen werden, den Verkehr so wenig, als die bestehenden Vorschriften und der gemeinsame Zweck dies gestatten, zu erschweren. Die an der Vorarlberger Grenze beginnende, bei Balzers und Mäls ausmündende Haupt-, sowie die bei Benden ausmündende Nebenstrasse werden als Zollstrassen erklärt werden, und es wird stets wenigstens Ein mit den Befugnissen eines Nebenzollamtes 1. Klasse versehenes Zollamt im Fürstenthume aufgestellt seyn.

Untersuchungen über im Fürstenthume begangene Gefällsübertretungen werden dann, wenn der Aufenthalt der Beschuldigten oder der Zusammenhang mit anderen bereits eingeleiteten Untersuchungen nicht eine Abweichung räthlich machen, stets am Sitze der liechtenstein'schen Regierungsbehörde durch einen dazu ermächtigten kaiserlich-österreichischen Beamten abgeführt werden.

Artikel 4.

Die Zoll- und Steuerämter im Fürstenthume Liechtenstein sollen als gemeinschaftliche angesehen, als kaiserlich-österreichische und fürstlich-liechtenstein'sche bezeichnet und mit beiden Wappen versehen werden.

Die Zoll- und sonstigen Tafeln, Schlagbäume u. s. w. sind mit den liechtenstein'schen Landesfarben zu bezeichnen.

Die Zoll- und Steuerbeamten und Aufsichtsorgane im Fürstenthume werden von Oesterreich ernannt, beieidet, besoldet, enthoben und entlassen, in zeitlichen oder bleibenden Ruhestand versetzt; sie führen die Uniform und die Bewaffnung der Oesterreicher und ihre Angehörigen genießen die Ansprüche der Angehörigen österreichischer

służą przynależącym urzędników i sług austryjackich. Oni podlegać będą we wszystkich rzeczach, dotyczących się służby, urzędnikom wyższym i władzom austryjackim.

Wszelako wszyscy urzędnicy i słudzy austryjaccy, stojący w księstwie, przyrzekną Jego Księżęcej Mości Księżciu Liechtenstein posłuszeństwo i wierność, i otrzymają następnie od rządu liechtensteńskiego legitymacyję do pełnienia swej służby. Winni są w czasie pełnienia służby w księstwie, nosić oprócz austryjackiej, także kokardę liechtensteńską.

Oni podlegać będą wraz z swymi przynależącymi, we wszystkich sprawach prywatnych i cywilnych, tudzież z powodu wszystkich w księstwie popełnionych zbrodni i innych czynów, ulegających karze według ustaw karnych austryjackich, w pierwszej instancji sądom księstwa.

O każdym rozpoczętem dochodzeniu, lub zapadłem zasądzeniu, należy uczynić relacyję do władzy przełożonej oskarżonego, w tym samym czasie i sposobie, jak to jest przepisaniem dla sądów austryjackich.

Nie mogą być zobowiązani do płacenia podatków bezpośrednich lub opłat gminnych, ani też do czynienia służby osobistej; tylko pod względem własności nieruchomości podlegać będą tym samym obowiązkom i ciężarom jak inni właściciele w księstwie.

Przy mianowaniu urzędników i sług, czyli to w księstwie, czyli też w Forarlbergu, należy szczególny wzgląd mieć na osoby, należące do księstwa, posiadające wymagane własności i poleczone przez rząd księżęcy.

Prawo do sprzedawania w pewnych miejscach tytoniu i prochu strzelnego w księstwie, udzielane będzie z reguły tylko osobom należącym do księstwa.

A r t y k u ł 5.

Urzędnicy i ustanowieni, którzy w sposób w Art. 4. wskazany, pełnić mają służbę w księstwie Liechtenstein, w zawodzie celnym lub podatkowym używać będą tych samych praw i upoważnień, i pełnić winni te same obowiązki, jak w obrębie krajów austryjackich.

Sądy, władze i przełożeni miejscowi księstwa, udzielać im winni przy wykonywaniu czynności służbowych takiej samej pomocy, jakiej władze austryjackie w obrębie austryjackim udzielać winny urzędnikom tej samej kategorii.

A r t y k u ł 6.

Przekroczenia ustaw dochodowych, zaprowadzonych w księstwie Liechtenstein na mocy niniejszego traktatu, usiłowane lub popełnione w temże księstwie,

Beamten und Diener. Sie unterstehen in allen Dienstangelegenheiten, insbesondere in Absicht der gesammten Disziplin, den österreichischen Oberbeamten und Behörden.

Doch haben alle im Fürstenthume stazionirte österreichische Beamte und Diener für die Zeit ihrer dortigen Dienstleistung Seiner Durchlaucht dem Fürsten von Liechtenstein Gehorsam und Treue anzugeloben und werden sodann von der liechtenstein'schen Regierung mit Legitimazionen behufs der Ausübung ihres Dienstes versehen werden. Sie haben während ihrer Dienstleistung im Fürstenthume nebst der österreichischen auch die liechtenstein'sche Kokarde zu tragen.

Sie unterstehen sammt ihren Angehörigen in allen Privat- oder bürgerlichen Angelegenheiten, ferner wegen aller im Fürstenthume begangenen Verbrechen und sonstiger nach den österreichischen Strafgesetzen strafbaren Handlungen in erster Instanz den Gerichten des Fürstenthumes.

Von jeder eingeleiteten Untersuchung oder stattgefundenen Aburtheilung ist die Mittheilung an die dem Beschuldigten vorgesezte Behörde binnen derselben Zeit und in derselben Weise zu erstatten, wie dieß den österreichischen Gerichten zur Pflicht gemacht ist.

Direkten Steuern oder Gemeinde-Umlagen, so wie persönlichen Dienstleistungen können sie nicht unterworfen werden; nur in Ansehung ihres unbeweglichen Eigenthumes unterliegen sie denselben Verpflichtungen und Lasten wie andere Eigenthümer im Fürstenthume.

Bei Ernennung von Beamten und Angestellten, sei es im Fürstenthume, sei es in Vorarlberg, ist auf Angehörige des Fürstenthumes, welche die erforderlichen Eigenschaften besitzen und von der fürstlichen Regierung empfohlen werden, besondere Rücksicht zu nehmen.

Tabak- und Schießpulver-Verschleißpläge im Fürstenthume werden in der Regel nur Angehörigen desselben verliehen werden.

Artikel 5.

Den Beamten und Angestellten, welche auf die im Artikel 4 erwähnte Weise im Fürstenthume Liechtenstein im Zoll- und Steuerfache Dienste zu leisten haben, werden dieselben Rechte und Befugnisse eingeräumt und sie haben dieselben Verpflichtungen zu erfüllen, wie auf österreichischem Gebiete.

Die Gerichte, Behörden und Ortsvorsteher des Fürstenthumes werden ihnen bei ihren Dienstverrichtungen denselben Beistand zu leisten haben, wie die österreichischen Behörden auf österreichischem Gebiete den Beamten der gleichen Kategorie.

Artikel 6.

Die im Umfange des Fürstenthumes Liechtenstein, so wie die von Angehörigen desselben versuchten oder verübten Uebertretungen, der, in Folge gegenwärtigen Ver-

albo przez należących jego, dochodzone i karane będą według tych samych postanowień i przez te same władze i sądy, jak przestępstwa usiłowane lub popełniane w Forarlbergu, albo przez poddanych austryjackich.

Rządca księstwa zasiadać będzie w sądzie powiatowym, ustanowionym do sądenia przekroczeń dochodowych w powiecie administracyjnym Feldkirch, i musi być przyzwanym do osądzenia wszystkich przekroczeń dochodowych, popełnionych w księstwie przez poddanych liechtensteińskich, pod nieważnością wyroku.

Przełożeni miejscowi, władze i sądy księstwa, winny są przy wyśledzaniu i dochodzeniu przekroczeń dochodowych, przy ujęciu i zatrzymaniu oskarżonych i przedmiotów przekroczenia, tudzież przy dochodzeniu i uzasadnieniu istoty czynu i skutku dochodzenia, nakoniec przy wykonaniu wyroku karnego, dopełniać tych samych obowiązków; również mają oni te same prawa i pobierać będą te same należitości, jakie już obecnie istnieją w Forarlbergu dla przełożonych miejscowych, władz i sądów, albo jakie na przyszłość zaprowadzonymi być mogą.

Jego Książęca Mość udzielną księżę Liechtenstein będzie wykonywać prawo ulaskawienia.

A r t y k u ł 7.

Pod względem czystych dochodów, osiągniętych w Forarlbergu i księstwie Liechtenstein z ceł, podatków konsumcyjnych, opłat stemplowych od przedmiotów, podlegających stempłowi, wymienionych w Art. 1., tudzież z przychodów od przedmiotów monopolijów tytoniu i prochu strzelnego, zużytych w Forarlbergu i księstwie Liechtenstein, będzie istnieć wspólnotwo i rozdział miejsc mieć będzie w sposób następujący:

- a) Dochody czyste z podatków konsumcyjnych, z monopolijów tytoniu i prochu strzelnego, tudzież z opłat stemplowych od kalendarzów, gazet i kart do gry, rozdzielone będą według stosunku ludności tychże krajów.
- b) Co się tycze ceł, odciągniętą będzie od dochodów czystych, kwota ceł przechodowych; reszta podzieloną zostanie na dwie części, jedna połowa, wyobrażająca dochód z opłat celnych w Forarlbergu, uskuteczniionych za wyższą dolinę rz. Inn i za Wintshgau, pozostawiona będzie dla Austrii; druga zaś połowa podzieloną będzie między Forarlbergiem i Liechtenstein, w stosunku do ludności. Oprócz tego otrzyma Liechtenstein, jako część ceł przechodowych, połowę dochodu brutto ceł przechodowych od towarów, które do Forarlberga wchodzą a w Liechtenstein wychodzą, również od tych, które do Liechtenstein wchodzą a w Forarlbergu wychodzą.

trages daselbst eingeführten Gefällsgesetze, werden nach denselben Bestimmungen und von denselben Behörden und Gerichten untersucht und bestraft, wie diejenigen, welche in Vorarlberg, oder welche von österreichischen Unterthanen versucht oder verübt werden.

Der jeweilige Landesverweser des Fürstenthumes ist Beisitzer des Gefällen-Bezirksgerichtes für den Verwaltungsbezirk Feldkirch, und wird zur Aburtheilung aller von Liechtensteinern im Fürstenthume begangenen Gefällsübertretungen bei sonstiger Wichtigkeit beigezogen werden.

Die Ortsvorstände, Behörden und Gerichte des Fürstenthumes haben bei Entdeckung und Untersuchung von Gefälls-Übertretungen, Ergreifung und Aufbewahrung der Beschuldigten und der Gegenstände der Uebertretung, Erhebung und Sicherstellung des Thatbestandes und des Erfolges der Untersuchung und der Vollstreckung der Straf-Erkenntnisse dieselben Verpflichtungen zu erfüllen, und es werden ihnen dieselben Befugnisse, so wie der Bezug derselben Gebühren eingeräumt, wie sie in Vorarlberg für die entsprechenden Ortsvorstände, Behörden und Gerichte gegenwärtig bestehen oder in der Folge eingeführt werden sollten.

Seiner Durchlaucht dem souveränen Fürsten von Liechtenstein bleibt das Begnadigungsrecht vorbehalten.

Artikel 7.

Es wird eine Gemeinsamkeit der Reinerträge der in Vorarlberg und der im Fürstenthume Liechtenstein eingehenden Zölle, Verzehrungssteuern, der von den im Artikel 1 genannten stempelpflichtigen Gegenständen eingehenden Stempel-Abgaben und der Erlöse von den in Vorarlberg und dem Fürstenthume Liechtenstein verbrauchten Gegenständen des Tabak- und Schießpulver-Monopoles bestehen, und zwar erfolgt die Theilung auf folgende Weise:

- a) Die Reinerträge der Verzehrungssteuer, des Tabak- und Schießpulver-Monopoles und der Stempel-Abgaben von Kalendern, Zeitungen und Spielkarten werden im Verhältnisse der Bevölkerung dieser Gebiete getheilt;
- b) was die Zölle betrifft, so wird von dem Reinerträge der Betrag der Durchfuhrzölle abgezogen, der Rest in zwei Theile getheilt, die eine Hälfte — als den Ertrag der in Vorarlberg für das obere Innthal und das Vintschgau stattfindenden Verzollungen darstellend, für Oesterreich zurückbehalten, und die andere Hälfte zwischen Vorarlberg und Liechtenstein nach Verhältnisse der Bevölkerung getheilt. Ueberdies erhält Liechtenstein als Antheil an den Durchfuhrzöllen die Hälfte des Brutto-Ertrages jener Durchfuhrzölle der von den in Vorarlberg ein- und in Liechtenstein aus-, wie von den in Liechtenstein ein- und in Vorarlberg austretenden Waaren;

c) Pod względem przychodów z monopolu soli, spółnictwo dochodów czystych miejsce mieć nie będzie.

Kwota dochodów czystych wyprowadzoną będzie w ten sposób, iż od sumy przychodów brutto, wykazujących się z osobno wyszczególnić się mających obrachunków wszystkich w Liechtenstein i Forarlbergu istniejących urzędów, składów sprzedażnych i składów hurtownych, odciągnąć należy:

- a) wynagrodzenia za dochodzenia nierzetelne;
- b) koszta składów sprzedażnych, urzędów prowizyj percepcyjnych i sprzedażnych;
- c) koszta produkcji sprzedanego tytoniu i prochu strzelnego, obliczone według stałych cen średnich poprzedzającego roku;
- d) jako dodatek do kosztów administracji i straży skarbowej księstwo Liechtenstein opłacić winno kwotę ryczałtową 10% (dziesięć pret.) części nań przypadającej ze wspólnych dochodów czystych (lit. a. i b.), która od tychże dochodów czystych odciągnięta być winna, tak, iż tylko reszta księstwu Liechtenstein wypłaconą zostanie.

Ludność wykazaną będzie w księstwie Liechtenstein najpierwej w tym roku, następnie już tylko od trzech do trzech lat, na taki sam sposób jak w Forarlbergu; wykazy te wzajemnie sobie zakomunikowane zostaną.

Artykuł 8.

Dla ubezpieczenia rządu książęcego przeciw nagłym niedoborom w dochodach rocznych, Austryja gwarantuje mu dochód roczny czysty z ceł, podatków konsumcyjnych, opłat podatkowych od kart do gry, kalendarzy i gazet, tudzież jako dochód z tytoniu i prochu strzelnego, po 2 złr. mon. kon. na głowę ludności, wykazać się mającej w przeciągu trzech miesięcy po rozpoczęciu niniejszego traktatu.

Rzeczona kwota minimalna, zagwarantowana przez Austryję, odwożoną będzie z góry w ćwierćrocznych ratach do kasy rządowej liechtensteńskiej, kwota zaś wynikająca z obrachunku ostatecznego prowizorycznego tych czterech kwartałów, jeżeli się większą okaże, dopłaconą będzie na końcu każdego roku.

Artykuł 9.

Od dnia, w którym niniejszy traktat obowiązywać zacznie, wolnym będzie z obudwóch stron obrót między księstwem Liechtenstein i obwodem Forarlberga, a o ile tenże dozwolonym jest między Forarlbergiem i innymi częściami Austrii, o tyle także miejsce mieć będzie między księstwem i Austryją.

Powyższy przepis odnosi się w szczególności do kupców i profesjonistów, prowadzących handel lub przemysł, albo szukających pracy w obrębie drugiego

c) rücksichtlich des Ertrages des Salzgefälles wird keine Gemeinsamkeit der Reinerträge bestehen.

Die Reinerträge werden dadurch ermittelt, daß von der Summe der Brutto-Einnahmen, wie sie sich aus den individuell aufzuführenden Rechnungs-Abschlüssen aller in Vorarlberg und Liechtenstein bestehenden Ämter, Verschleiß-Niederlagen und Groß-Verschleiß ergeben, abgezogen werden:

- a) die Vergütungen wegen unrichtiger Erhebungen;
- b) die Kosten der Verschleiß-Niederlagen der Ämter, der Perzeptions- und Verschleiß-Provisionen;
- c) die Herstellungskosten des verschleißenen Tabaks und Schießpulvers nach fixen Durchschnittspreisen des Vorjahres berechnet;
- d) als Beitrag zu den Kosten der Verwaltung und Finanzwache hat Liechtenstein ein Pauschale von 10% (zehn Prozent) des ihm zufallenden Antheiles aus den gemeinsamen Reinerträgen (lit. a und b) zu entrichten, welcher von jenen Reinerträgen abzuziehen ist, so daß nur der Rest an Liechtenstein hinauszahlen ist.

Die Bevölkerung wird zuerst in dem heurigen Jahre, und von da angefangen von 3 zu 3 Jahren, und zwar im Fürstenthume Liechtenstein ganz auf dieselbe Weise wie in Vorarlberg ermittelt, und die Nachweisungen werden gegenseitig mitgetheilt werden.

Artikel 8.

Um die fürstliche Regierung vor plötzlichen Ausfällen in den Jahres-Einkünften sicherzustellen, verbürgt Oesterreich derselben ein jährliches Reinerkommen an Zöllen, Verzehrungssteuern, Stempel-Abgaben von Spielfarten, Kalendern und Zeitungen und an Erlös von Tabak und Schießpulver von 2 fl. K. M. für den Kopf der innerhalb dreier Monate nach Beginn dieses Vertrages nachzuweisenden Bevölkerung.

Dieser von Oesterreich verbürgte Minimal-Reinertrag wird in vierteljährigen Raten im Vorhinein an die liechtensteinische Staatskasse abgeführt, und der aus der provisorischen Schlußrechnung der vier Quartale sich ergebende Mehrbetrag am Schluß jedes Jahres darauf gezahlt.

Artikel 9.

Vom Tage der Ausführung gegenwärtiger Uebereinkunft an, findet gegenseitig freier Verkehr zwischen dem Fürstenthume Liechtenstein und dem Kreise Vorarlberg, und in demselben Maße, als der freie Verkehr zwischen Vorarlberg und dem übrigen Theile Oesterreichs gestattet ist, mit dem letzteren Statt.

Diese Bestimmung bezieht sich insbesondere auf Handels- und Gewerbeleute, welche in dem Gebiete des anderen kontrahirenden Staates Handel und Gewerbe trei-

państwa kontraktującego, tak dalece, iż ci nie będą podlegać żadnej opłacie, której nie podlegają w równym sposobie własni poddani.

Równie też pozwolonem będzie fabrykantom i kupcom skupowanie towarów, potrzebnych do przemysłu i handlu w rodzimym kraju, tudzież podróżującym dla handlu a nie prowadzącym z sobą towarów (chyba tylko próbki towarów), wolno będzie bez opłaty szukać zamówienia w jednym państwie, jeżeli otrzymali do tego pozwolenie w drugim.

W końcu wolno będzie poddanym jednego państwa przywozić towary na targ do państwa drugiego bez opłaty, nie potrzebując od tegoż osobnej do tego koncesyi lub zaświadczenia profesyjnego, jeżeli mają upoważnienie we własnym kraju, a towary są tego rodzaju, których sprzedaż krajowcom nie jest zabronioną.

Artykuł 10.

Drogowe lub inne opłaty, istniejące zamiast tamtych, tudzież opłaty od bruku, tam, mostów i przewozów, będą w Forarlbergu i Liechtenstein, bez względu na to, czy idą na rachunek rządu, gmin lub korporacyj, o tyle tylko zatrzymane lub nowo zaprowadzone, o ile nie przenoszą kosztów utrzymania i procentów krajowych od kapitału nakładowego; przytem nie będzie różnicy co do gatunku lub miejsca pochodzenia przedmiotów transportowych. Taryfa opłat od dróg i mostów z r. 1822, obowiązująca obecnie w Austrii, uważaną być winna za najwyższą, której w żadnym przypadku przekroczyć nie można.

Urzędy, mianowane w księstwie do pobierania ceł, wybierać będą w tych punktach, w których są ustanowione, także drogowe liechtensteińskie i odwozić mają takowe do kasy rządowej liechtensteińskiej.

Stosownie do tej zasady, zniesione będą wszelkie opłaty tak zwane bramowe lub brukowe, na gościńcach tam, gdzie jeszcze istnieją, a bruk miejscowy wliczony będzie do przestrzeni gościńca w taki sposób, iż od tego pobierana będzie opłata według ogólnej taryfy.

Artykuł 11.

Przywileje na wyłączne pożytkowanie z wynalazków, odkryć i poprawek, otrzymane według ustaw austrijackich, uważane będą za ważne także i w księstwie Liechtenstein. Wszelako wyrabianie i sprzedaż prawna przedmiotów takich przywilejów w księstwie Liechtenstein, przywiązaną jest do ustaw przemysłowych, tamże obowiązujących.

Zresztą należący do księstwa Liechtenstein, postawieni będą na równi z poddanymi austrijackimi, co do wszystkich punktów, dotyczących się nabywania ta-

ben, oder Arbeit suchen, dergestalt, daß dieselben keiner Abgabe werden unterzogen werden, welcher nicht gleichmäßig die eigenen Unterthanen in derselben Art unterworfen sind.

Desgleichen soll Fabrikanten und Händlern der Aufkauf von Waaren zu ihrem Gewerbe, Betriebe im Heimatlande, und Handlungsreisenden, welche nicht Waaren (sondern höchstens Muster derselben) mit sich führen, das Suchen von Bestellungen in dem einen Staate ohne eine Abgabe gestattet werden, wenn sie die Befugniß hiezu in dem anderen Staate erworben haben.

Endlich sollen die Unterthanen des einen Staates ihre Waaren in dem Gebiete des anderen frei von Abgaben und ohne hierzu von diesem Staate einer besonderen Konzession oder eines Gewerbscheines zu bedürfen, auf die Märkte bringen können, wenn sie die Berechtigung hiezu in dem eigenen Lande genießen und die Waaren solche sind, welche nicht auch Inländern auf Märkten zu verkaufen verwehrt ist.

Artikel 10.

Die Chausséegelder und andere statt derselben bestehenden Entrichtungen, dann Pflaster-, Damm-, Brücken- und Ueberfuhrgeelder sollen in Vorarlberg und Liechtenstein ohne Rücksicht, ob sie für Rechnung des Staates oder von Gemeinden und Korporationen bestehen, nur in dem Betrage beibehalten oder neu eingeführt werden, als sie die Unterhaltungskosten und die landesüblichen Zinsen des Anlagekapitales nicht überschreiten; auch soll dabei ein Unterschied je nach der Beschaffenheit oder Herkunft der transportirten Gegenstände nicht stattfinden. Der in Oesterreich dormalen bestehende Weg- und Brücken-Mauttarif vom Jahre 1822 soll als der höchste, in keinem Falle zu überschreitende angesehen werden.

Die im Fürstenthume zur Einhebung der Zölle aufgestellten Aemter haben an den Punkten, wo sie aufgestellt sind, auch die Liechtenstein'schen Chausséegelder einzuheben und in die Liechtenstein'sche Staatskasse abzuführen.

Besondere Erhebungen von Thorsperr- oder Pflastergeldern sollen auf chaussirten Strassen da, wo sie noch bestehen, diesem Grundsatz gemäß aufgehoben und die Ortspflaster der Chausséestrecke dergestalt eingerechnet werden, daß davon nur die Chausséegelder nach dem allgemeinen Tarife zur Erhebung kommen.

Artikel 11.

Privilegien auf die ausschließende Benützung von Erfindungen, Entdeckungen und Verbesserungen, welche nach österreichischen Gesetzen erworben werden, sind auch als für das Fürstenthum Liechtenstein gültig anzusehen; doch ist die Verfertigung oder der gewerbmäßige Verschleiß der Gegenstände solcher Privilegien im Fürstenthume Liechtenstein an die Beobachtung der daselbst bestehenden Gewerbegesetze geknüpft.

Uebrigens werden Angehörige des Fürstenthumes Liechtenstein in Allem, was die Erwerbung solcher Privilegien betrifft, den österreichischen Unterthanen gleichgestellt,

kich przywilejów, a wykonywanie udzielonych im przywilejów w księstwie mieć będzie takie same skutki prawne, jak gdyby wykonanie odbywało się w krajach austryjackich.

Rząd książęcy w Wadutz będzie mieć te same prawa i takie same obowiązki w przypadkach udzielenia przywilejów, upraszanych i otrzymanych przez poddanych książęcych, jakie na mocy ustaw austryjackich służą namiestnikom lub na przyszłość służyć im mogą.

Artykuł 12.

Jego Książ. Mość Książę Liechtenstein obowiązuje się zaprowadzić w księstwie ten sam system wag, miar i monet, które rząd austryjski, zmieniając system obecny, w Forarlbergu zaprowadzić za dobre uzna.

Artykuł 13.

Austria przyłoży starania, aby wszystkie korzyści dla handlu i obrotu, których już obecnie używa na mocy istniejących traktatów handlowych, lub w przyszłości na mocy nowych traktatów i połączeń celnych używać może, rozciągnąć także i na księstwo Liechtenstein; a zaś Jego Książ. Mość Książę Liechtenstein oświadcza gotowość swoją, do wspólnego przyjęcia obowiązków, które wynikają dla Austrii, z istniejących już, lub na przyszłość zawrzeć się mających traktatów handlowych, żeglugowych lub z połączeń celnych.

Do zobowiązań, na mocy których żądałby miano dodatków pieniężnych od księstwa Liechtenstein, potrzebnem będzie zezwolenie Jego Książęcej Mości.

Gdyby chodziło o traktaty handlowe lub celne ze Szwajcaryją w ogólności, lub z kantonami Gryzonów albo St. Gallen, Austria nie tylko mieć będzie wzgląd na szczególne życzenia rządu książęcego przy układach, lecz też nie zatratyfikuje traktatu, dopóki się nie zapewni przyzwolenia ze strony Jego Książ. Mości Księcia Liechtenstein.

Artykuł 14.

Niniejszy traktat trwać ma do końca roku 1863. Jeżeli w rok przed upłynieniem powyższego okresu nie nastąpi wypowiedzenie jego, wówczas uważanym będzie za przedłużony na dalsze lat dwanaście. Równie tak na przyszłość traktat niniejszy każdego razu na dalsze lat dwanaście za przedłużony uważanym będzie, jeżeli w rok przed upływem jego z żadnej strony nie nastąpi wypowiedzenie jego.

Artykuł 15.

Ratyfikacja niniejszego traktatu nastąpi w Wiedniu, najdalej w cztery tygodnie od dnia dzisiejszego licząc, jeżeli nie wcześniej.

und die Ausübung der ihnen erteilten Privilegien im Fürstenthume wird von derselben Rechtswirkung angesehen, als wenn die Ausübung auf österreichischem Gebiete stattfinden würde.

Der fürstlichen Regierung zu Vaduz werden in Ansehung der, von den fürstlichen Unterthanen angeführten und erlangten Privilegien dieselben Befugnisse zugestanden und dieselben Verpflichtungen auferlegt, welche die österreichischen Gesetze den Statthaltereien auferlegt haben, oder in der Folge auferlegen sollten.

Artikel 12.

Seine Durchlaucht der Fürst von Liechtenstein verpflichtet sich dasselbe Gewicht, Maß und Münzsystem im Fürstenthume einzuführen, welches die kaiserliche Regierung mit Abänderung des jetzt bestehenden Systemes in Vorarlberg einzuführen finden sollte.

Artikel 13.

Oesterreich wird sich bemühen, alle Vortheile für den Handel und Verkehr, welche ihm durch die bestehenden Handelsverträge schon gegenwärtig eingeräumt sind, oder durch neue Verträge und durch Zoll-Einigungen in der Folge eingeräumt werden sollten, auch auf das Fürstenthum Liechtenstein ausdehnen zu machen, wogegen Seine Durchlaucht der Fürst von Liechtenstein sich zur Mitübernahme der Verpflichtungen bereit erklärt, welche Oesterreich durch die bereits bestehenden, oder die in der Folge abzuschließenden Handels- und Schiffahrtsverträge, oder durch Zoll-Einigungen erwachsen.

Zu Verpflichtungen, wodurch von Liechtenstein Geldbeträge gefordert werden, ist die Zustimmung Seiner Durchlaucht erforderlich.

Sollte es sich um Handels- und Zollverträge mit der Schweiz überhaupt, oder mit den Kantonen Graubünden oder St. Gallen handeln, so wird Oesterreich nicht bloß die besonderen Wünsche der fürstlichen Regierung bei der Unterhandlung berücksichtigen, sondern auch den Vertrag nicht ratifiziren, bevor es sich der Zustimmung Seiner Durchlaucht des Fürsten von Liechtenstein nicht versichert hat.

Artikel 14.

Die Dauer des gegenwärtigen Vertrages wird bis Ende 1863 festgesetzt. Erfolgt Ein Jahr vor Ablauf dieses Zeitraumes keine Kündigung, so ist gegenwärtiger Vertrag als auf weitere zwölf Jahre verlängert anzusehen, und eben so ist in der Folge der Vertrag jedesmal als auf weitere zwölf Jahre verlängert zu betrachten, wenn Ein Jahr vor dem Ablaufe seiner Dauer von keiner Seite eine Kündigung erfolgt.

Artikel 15.

Die Ratifikation gegenwärtigen Vertrages wird, wenn nicht eher, längstens vier Wochen vom heutigen Tage an gerechnet, in Wien erfolgen.

W dowód czego Pełnomocnicy Wysokich Stron kontraktujących podpisali traktat niniejszy, i wycisnęli na nim pieczęcie swoje.

Działo się w Wiedniu dnia 5. Czerwca 1852 roku.

Artykuł osobny 1.

(do Artykułu 2.)

1. Jego Książ. Mość Książe Liechtenstein oświadcza gotowość swoją zadosyć uczynienia, jeżeli rząd cesarski za konieczne uważa, zaprowadzić w księstwie także ustawy cesarskie o prywatnem i urzędowem naznaczaniu towarów.

2. Podniesienie podatku konsumcyjnego, który według obecnie w Austrii istniejących ustaw w księstwie Liechtenstein zaprowadzonym będzie, o część piątą terażniejszej kwoty lub rozciągnięcie takowego na przedmioty temuż podatkowi dotąd nie ulegające, nastąpi jedynie w porozumieniu z Jego Książęcą Mością.

Jeżeli porozumienie w tej mierze osiągnionem nie będzie, wówczas każda ze stron kontraktujących będzie mogła wypowiedzieć traktat, i odstąpić od niego po trzech miesiącach.

Artykuł osobny 2.

(do Artykułu 2.)

1. Przewóz ze Szwajcaryi i do niej, obrót graniczny i pocztowy, doznawać będą w księstwie Liechtenstein tych samych ulżeń i korzyści jak w Forarlbergu; co do pastwisk zaś, obrót doznawać będzie największych korzyści jakiegokolwiek istnieją na granicy austryjskiej ku Szwajcaryi lub Niemcom.

Uwzględnienie, zawarte w §. 25 L. 3. uwag wstępnych taryfy celnej austryjskiej przy wymierzeniu cła przechodowego od przewozu towarów na przestrzeniach gościńca, nie przenoszących mil 10^{ciu}, rozciągnioną zostanie na wszystkie towary, które do Liechtenstein wchodzą a w Forarlbergu wychodzą, i przeciwnie, które do Forarlbergu wchodzą a w Liechtenstein wychodzą.

2. Traktat o dostawienie soli z r. 1849, zawarty między rządami austryjskim i liechtensteinskim, przedłużonym zostaje na tak długo, jak długo trwać będzie traktat niniejszy, z tą zmianą, iż w ilości soli, która księstwu dostarczona być ma, objętą będzie także sól, potrzebna do hodowania bydła i dla gospodarzy wiejskich, tak dla bydła, jakoteż do uprawy roli. Rzeczona sól wydawana będzie rządowi książęcemu z c. k. magazynów w Feldkirch po tam-

Urkund dessen haben die Bevollmächtigten der hohen kontrahirenden Theile den Vertrag unterschrieben und ihre Siegel beigedrückt.

So geschehen zu Wien den 5. Juni 1852.

Separat: Artikel 1.

(Zu Artikel 2.)

1. Seine Durchlaucht der Fürst von Liechtenstein erklären sich bereit, für den Fall, daß die kaiserliche Regierung es für nöthig erachten sollte, auch die österreichischen Gesetze über die Privat- und die ämthliche Waarenbezeichnung im Fürstenthume einzuführen.

2. Die Erhöhung der nach den, gegenwärtig in Oesterreich bestehenden Gesetzen im Fürstenthume Liechtenstein, eingeführten Verzehrungssteuer um ein Fünftel des gegenwärtigen Satzes, oder ihre Ausdehnung auf derselben jetzt nicht unterliegende Gegenstände wird nur im Einverständnisse mit Seiner Durchlaucht erfolgen.

Wird ein Einverständniß nicht erzielt, so steht es jedem der hohen kontrahirenden Theile zu, den Vertrag zu kündigen und nach drei Monaten aus demselben auszuscheiden.

Separat: Artikel 2.

(Zu Artikel 2.)

1. Die Durchfuhr aus und nach der Schweiz, der Grenz- und Postverkehr werden im Fürstenthume Liechtenstein dieselben Erleichterungen und Begünstigungen genießen, wie in Vorarlberg; der Weidverkehr aber überbleiß die größte an irgend einer österreichischen Grenze gegen die Schweiz oder Deutschland gestattete Erleichterung.

Die im §. 25, Z. 3 der Vorerinnerungen des österreichischen Zolltarifes enthaltene Begünstigung im Durchfuhrzolle für die Waaren-Durchfuhr auf Strassenstrecken, die 10 Meilen nicht überschreiten, wird auf alle in Liechtenstein ein- und in Vorarlberg aus-, oder umgekehrt in Vorarlberg ein- und in Liechtenstein austretenden Waaren ausgedehnt werden.

2. Der zwischen der österreichischen und liechtenstein'schen Regierung abgeschlossene Salzlieferungsvertrag vom Jahre 1849 wird auf die Dauer dieses Vertrages verlängert und dahin abgeändert, daß unter der dem Fürstenthume zu überlassenden Salzmenge, auch das für die Viehzüchter und Landwirthe des Fürstenthumes für das Vieh, beziehungsweise für die Düngung erforderliche Salz begriffen seyn soll. Dieses Salz wird der fürstlichen Regierung von der k. k. Salzlegstätte in Feldkirch um die

tejszej cenie sprzedażnej i w takim stanie, a względnie z takim przymieszanym, w jakim się sprzedaje w Forarlbergu.

Ceny, po których rząd liechtensteński sprzedawać każe sól w księstwie, mogą tylko o koszta frachtu z Feldkirch do Wadutz być niższymi, jak ceny monopolijum w Feldkirch w c. k. magazynie soli, lub tamtejsze ceny przy sprzedaży hurtownej przez osoby prywatne. Również sól dla bydła i na nawóz, w cenie tańsza, sprzedawaną będzie tylko w takiej mierze i z temi tylko ostrożnościami, które w tym względzie w Forarlbergu są zaprowadzone.

3. Ceny tytoniu i prochu strzelnego będą w Forarlbergu i Liechtenstein jednakowo wysokie, a osoby i korpofacyje, tudzież owe profesyje, którym udzielone jest prawo korzystniejszego pobierania tytoniu i prochu strzelnego, będą tego prawa używać także i w Liechtenstein.

4. Będące przedmiotem niniejszego traktatu cła, podatki i ceny przedmiotów monopolijów rządowych, opłacane będą w tej samej walucie, jaka jest tym końcem przyjętą w Forarlbergu, tudzież w tym stosunku wartości, jaki tamże prawnie istnieje; w takiej samej walucie i w takim samym stosunku wartości uskuteczniane będą zwroty z powodu fałszywych dochodzeń, opuszczeń podatków, prowizyj za pobór podatków i za sprzedaż przedmiotów monopolijum rządowego i innych okoliczności, odnoszących się do bezpośredniego wybierania podatków.

Monety obce, kursujące w księstwie Liechtenstein, obliczone być winny według tablic ewaluacyjnych istniejących dla Forarlbergu. Przy wypłatach brzęcząca moneta, strona nie jest obowiązana do przyjmowania zdawki w pieniądzach papierowych austrijackich.

Artykuł osobny 3.

(do Artykułu 4.)

1. Wszelka zmiana w osobach urzędników i sług, stacyjonowanych w księstwie, podaną będzie do wiadomości rządu książęcego, a wszelkie zarzuty przeciw przypuszczeniu jakiego indywiduum do pełnienia służby w księstwie, będą należycie uwzględnione.

Również władze austrijackie będą miały wzgląd na przeniesienie urzędników, które rząd księstwa z publicznych względów zaproponuje.

2. C. k. straż finansowa, ustacyjonowana w księstwie, będzie winna pełnić asystencyję policyjną na wezwanie władzy politycznej krajowej.

dortigen Gesteungskosten und in dem Zustande, beziehungsweise mit der Beimischung überlassen werden, wie es in Vorarlberg in Verschleiß gesetzt wird.

Die Preise, um welche die liechtenstein'sche Regierung das Salz im Fürstenthume verkaufen läßt, dürfen höchstens um die Kosten der Fracht von Feldkirch nach Vaduz niedriger seyn, als die in Feldkirch bei der k. k. Salzlegstätte bestehenden Monopols- oder die dortigen Verkaufspreise des Großverschleißes von Privaten. Auch ist das im Preise begünstigte Vieh- und Dungsalz nur in jenem Ausmaße und unter jenen Vorschriften zu verkaufen, die dießfalls in Vorarlberg eingeführt sind.

3. Die Preise von Tabak und Schießpulver werden in Vorarlberg und Liechtenstein dieselben seyn, und diejenigen Personen und Körperschaften, sowie diejenigen Beschäftigungs-Arten, welchen in Vorarlberg der begünstigte Bezug vom Tabak oder Schießpulver eingeräumt ist, werden denselben auch in Liechtenstein zu genießen haben.

4. Die den Gegenstand dieses Vertrages bildenden Zölle, Steuern und Preise der Gegenstände des Staatsmonopoles sind in derselben Valuta zu entrichten, welche auch in Vorarlberg zu diesem Zwecke angenommen wird, und in dem daselbst gesetzlich bestehenden Werthsverhältnisse; in derselben Valuta und in gleichem Werthsverhältnisse haben auch die Hinauszahlungen wegen unrichtiger Erhebungen, Steuernachlässen, Provisionen für Steuerperzeptionen und den Verschleiß von Staatsmonopols-Gegenständen und ähnlicher auf die unmittelbare Abgaben-Erhebung sich beziehender Anlässe zu erfolgen.

Die im Fürstenthume Liechtenstein kursirenden fremden Münzen sind nach den für Vorarlberg bestehenden Evaluazionstabellen anzurechnen. Bei Zahlungen mit klingender Münze ist die Partei zur Annahme des Herausbetrages in österreichischem Papiergelde nicht verpflichtet.

Separat-Artikel 3.

(Zu Artikel 4.)

1. Jeder Wechsel in der Person der im Fürstenthume stationirten Beamten und Diener wird der fürstlichen Regierung mitgetheilt, und sollen gegründete Bedenken, welche die Zuweisung eines Individuums zur Dienstleistung im Fürstenthume nicht rätzlich erscheinen lassen, berücksichtigt werden.

Auch werden die österreichischen Behörden den, von der fürstlichen Regierung aus öffentlichen Rücksichten beregten Uebersetzungen möglichste Rücksicht tragen.

2. Die im Fürstenthume stationirte k. k. Finanzwache hat über Anrufen der politischen Landesbehörde polizeiliche Assistenz zu leisten.

Artykuł osobny 4.

(do Artykułu 5.)

1. Rząd książęcy obowiązany jest ustanowić w Balzers urząd celny poboczny klasy I., wyrównywający co do wielkości c. k. urzędowi celnemu pobocznemu w Gallmist, a przy wykazanej potrzebie, budynek dla urzędu celnego pomocniczego przy Bendern, i dom posterunkowy awizyjny przy Mäls; do chwili zaś, w której takowe ustanowione zostaną, postarać się o prowizoryczne umieszczenie, którego koszta wspólnie z Austryją i w równych częściach ponoszone będą.

Plany budownicze do powyższych budynków będą ustanowione za spólnem porozumieniem.

Koszta budowli zastąpi Austryja w sposobie forszusowym, odpłacane zaś będą w dwunastu ratach rocznych bez procentu, w ten sposób, iż każda rata roczna odciągnięta i na rzecz Austrii zatrzymaną zostanie od części dochodów przypadającej na Liechtenstein. Odplata rozpocznie się z dniem 1. Listopada 1853 roku, jeżeli zaś do onego czasu budowle ukończone i koszta ich zalikwidowane nie będą, wówczas pojedyncze raty odpłacane będą w dwunastej części summ objętych w anszlagach budowniczych.

Rząd książęcy dostarczy oprócz tego na swój koszt lokalność kancelaryjną dla urzędnika austryjskiego, mającego przeprowadzić w siedzibie jego śledztwa względem przekroczeń dochodowych w księstwie popełnionych.

Austryja ponosić będzie koszta urządzenia, opału i światła, utrzymywania budynków, tudzież koszta koszarowania i pomieszczenia posterunków straży.

Jeżeliby zachodziły przeszkody, rząd liechtensteński postara się o wyszukanie koszar kosztem Austrii.

2. Przy wypłatach przez rząd austryjski, przez urzędników i sług jego skuteczniać się mających, rząd księstwa i jego przynależący nie będą obowiązani przyjmować w miejscu zapłaty, pieniędzy papierowych w wartości nominalnej tam, gdzie tego stanowią wyraźnie traktat niniejszy lub osobne stypulacje.

Artykuł osobny 5.

(do Artykułu 6.)

Jego Książęca Mość oświadcza, iż wykonywać będzie prawo ulaskawienia tylko po ukończonym toku instancyi, i w taki sposób, iż przeznaczona donosicielowi część przez to ukróconą nie zostanie.

Separat-Artikel 4.

(Zu Artikel 5.)

1. Die fürstliche Regierung ist verpflichtet, ein, dem bisherigen k. k. Neben-Zollamte I. Classe in Gallmiz an Größe gleichkommendes Neben-Zollamt I. Klasse in Balzers, und bei nachgewiesenem Bedürfnisse auch ein Hilfszollamtsgebäude bei Bendern und ein Aviso-Postenhaus bei Mäls zu errichten, und bis dieselben errichtet sind, für die provisorische Unterbringung zu sorgen, deren Kosten gemeinschaftlich mit Oesterreich zu gleichen Theilen zu tragen sind.

Die Baupläne für die erwähnten Gebäude werden im gemeinsamen Einverständnisse festgesetzt werden.

Die Baukosten werden von Oesterreich vorschußweise bestritten und in zwölf gleichen unverzinslichen Jahresraten dergestalt rückvergütet werden, daß jede Jahresrate von dem auf Liechtenstein fallenden jährlichen Revenuen-Antheile gleich in Abzug gebracht und von Oesterreich rückbehalten wird. Die Rückzahlung beginnt am 1. November 1853, und wenn bis dahin die Bauten nicht vollendet und die Baukosten nicht liquidirt seyn sollten, werden die einzelnen Raten mit dem zwölften Theile der in den Bauüberschlägen enthaltenen Summen zu entrichten seyn.

Die fürstliche Regierung verschafft ferner dem österreichischen Beamten, welcher am Sitze derselben die Untersuchungen über die im Fürstenthume begangenen Gefälls-übertretungen abzuführen hat, auf ihre Kosten das Kanzlei-Lokale.

Die Kosten der Einrichtung, der Beheizung und Beleuchtung, Erhaltung der Gebäude, ferner die Kosten der Kasernirung und Unterbringung der Wachposten hat Oesterreich zu tragen.

Die liechtenstein'sche Regierung hat aber, falls Schwierigkeiten entstehen, für Ausmittlung der Kasernen auf Kosten Oesterreichs Sorge zu tragen.

2. Bei den, von der kaiserlichen Regierung und deren Beamten und Angestellten zu leistenden Zahlungen sollen die fürstliche Regierung und die Angehörigen des Fürstenthumes nicht gezwungen seyn, dort, wo es gegenwärtiger Vertrag oder besondere Stipulationen nicht ausdrücklich bestimmen, Papiergeld im Nominalwerthe an Zahlung anzunehmen.

Separat-Artikel 5.

(Zu Artikel 6.)

Seine Durchlaucht erklären das Begnadigungsrecht nur nach geendetem Instanzenzuge und dergestalt ausüben zu wollen, daß der Anzeiger-Antheil nicht verkürzt wird.

Artykuł osobny 6.

(do Artykułu 7.)

1. Ustanowienie dochodu czystego odbywać się będzie prowizorycznie w końcu każdego kwartału w dyrekcji skarbowej powiatowej w Feldkirch.

Wykaz obrachunku, mający obejmować wszelkie podlegające rozdziałowi dochody i przychody każdego urzędu, każdego miejsca sprzedaży i każdej sprzedaży hurtownej w Forarlbergu i Liechtenstein, sporządzony będzie w dwóch równych egzemplarzach, i nosić będzie potwierdzenie przełożonego dyrekcji powiatowej, iż jest sporządzony zgodnie z rachunkami i z postanowieniami niniejszego traktatu.

Obadwa egzemplarze przesłane będą rządowi księstwa Liechtenstein, który jeden egzemplarz, z potwierdzeniem uznania za rzetelny, przesłże napowrót do dyrekcji powiatowej. Wolno będzie rządowi księżęcemu zażądać potrzebnych wyjaśnień, i przejrzeć rachunki przez swego komisarza, któremu z jak największą gotowością przejrzania pozwolić należy.

Ostateczne obrachowanie za cały rok administracyjny, przeprowadzonym będzie przez najwyższą władzę rachunkową w Wiedniu.

Jego Książęca Mość uważać będzie tenże obrachunek za siebie obowiązujący, chociaż przez jego obrachunki zmienioną być może kwota, należąca się księstwu, a to o tyle, o ile przez takowe obrachowanie poprawione będą pomyłki rachunkowe, wydarzyć się mogące przy dochodzeniu pojedynczych pozycji dochodów, jakie się znajdują w obrachunku prowizorycznym.

Wyłączenie pozycji dochodu, lub wciągnięcie pozycji potrącalnych, nie wiąże księstwa Liechtenstein; dla tego też zastrzega sobie toż przeciw ostatecznemu obrachunkowi wszelkie w rzeczy samej, lub w traktacie niniejszym uzasadnione zarzuty.

Jeżeli obrachunek ostateczny nie będzie doręczony rządowi księżęcemu w przeciągu lat trzech, licząc od dnia, w którym zwrócony zostanie obrachunek prowizoryczny ostatniego kwartału dotyczącego roku administracyjnego, uznany za rzetelny, wówczas pozostaną ważnemi postanowienia obrachunku prowizorycznego.

2. Obrachunek nastąpi w tej samej walucie, w której się pobierać będą pojedyncze cła lub podatki, zatem całkowicie lub w części w pieniądzach papierowych, o ile takowe w urzędach celnych i podatkowych, we wszystkich, a względnie w pewnych podatkach przyjmowane były w miejsce zapłaty, i w takim stosunku ich wartości, w jakim to miejsce miało.

Separat-Artikel 6.

(Zu Artikel 7.)

1. Die Feststellung der Rein-Einkünfte findet provisorisch am Schluß jeden Quartales bei der Finanzbezirks-Direktion in Feldkirch Statt.

Der Abrechnungsausweis, welcher alle der Theilung unterliegenden Einnahmen und Ausgaben jeden Amtes, jeder Verschleiß-Stätte und jeden Großverschleißes in Vorarlberg und Liechtenstein abgefordert enthalten wird, ist in zwei Partien zu verfassen, von dem Vorstande der Bezirks-Direktion, als mit den Rechnungen übereinstimmend und nach den Bestimmungen dieses Vertrages abgefaßt, zu bestätigen.

Beide Partien sind der fürstlich liechtenstein'schen Regierung zu übermitteln, welche das eine Partie, mit dem Anerkenntnisse der Richtigkeit versehen, der Bezirks-Direktion zurücksendet. Es steht der fürstlichen Regierung frei, die nöthigen Aufklärungen zu fordern, und durch einen Kommissär in die Rechnungen Einsicht zu nehmen, die ihm bereitwilligst zu gestatten ist.

Die definitive Abrechnung wird für das gesammte Verwaltungsjahr durch die oberste Rechnungsbehörde in Wien gepflogen.

Seine Durchlaucht wird diese Abrechnung, wiewohl durch deren Ergebnisse die, dem Fürstenthume gebührende Einnahms-Quote geändert werden kann, insoweit als bindend anerkennen, als dadurch bloß Rechnungsfehler richtig gestellt werden, welche bei Ermittlung der einzelnen in der provisorischen Abrechnung erscheinenden Einnahms- oder Abgabeposten sich ergeben.

Ausscheidungen von Einnahms- oder Aufnahme von Abzugsposten sind für Liechtenstein nicht bindend, daher sich alle in der Sache oder in diesem Vertrage gegründeten Einwendungen gegen die definitive Abrechnung vorbehalten werden.

Wird die definitive Abrechnung der fürstlichen Regierung nicht binnen drei Jahren, vom Tage der Zurückmittlung der anerkannten provisorischen Abrechnung des letzten Quartales des betreffenden Verwaltungsjahres an gerechnet, zugestellt, so verbleibt es bei den Bestimmungen der provisorischen Abrechnung.

2. Die Abrechnung findet in der Valuta Statt, in welcher die einzelnen Zölle und Steuern eingehoben werden, also auch ganz oder theilweise in Papiergeld, insofern dasselbe bei den Zoll- und Steuerämtern für alle oder beziehungsweise für einige Abgaben an Zahlung angenommen wurde, und zu dem Werthverhältnisse, in welchem dieses der Fall war.

Artykuł osobny 7.

(do Artykułu 8.)

Zwrot, jakoteż wyrównanie według Art. 8, odbywać się będzie w tej samej walucie, w której nastąpi obrachowanie stosownie do Art. osobnego 6, L. 2.

Niniejsze artykuły osobne mają tę samą moc i wagę, jak gdyby były wcielone do traktatu daty dzisiejszej. One będą ratyfikowane, a ratyfikacje zamienione zostaną równocześnie z ratyfikacjami traktatu.

W dowód czego Pełnomocnicy Wysokich Strón kontraktujących podpisali niniejsze artykuły osobne, i wycisnęli na nich swoje pieczęcie.

Dr. Karol Hock m. p. **Dr. K. Majer** m. p.

My, po rozpoznaniu wszystkich postanowień niniejszego traktatu, potwierdzamy takowy, przyrzekając oraz słowem Naszem cesarskiem za Nas i Następców Naszych, iż takowy zachowywać będziemy i zachowywać rozkażemy.

W dowód czego niniejszy dokument własnoręcznie podpisaliśmy i na nim pieczęć Naszą cesarską wycisnąć rozkazaliśmy.

Działo się w Naszem cesarskiem głównem mieście Budzie, dnia dwudziestego czwartego Czerwca roku Pańskiego tysiąc ósmset pięćdziesiątego drugiego, Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef

Hr. Buol-Schauenstein m. p.

Z najwyższego rozkazu:

Jego Cesarsko - Królewskiej Apostolskiej Mości,

J. Vesque de Püttlingen m. p.

C. K. radzca nadworny i ministeryjalny.

Separat-Artikel 7.

(Zu Artikel 8.)

Der Ersatz wie die Ausgleichung nach Artikel 8 geschieht in der Valuta, in welcher nach Separat-Artikel 6, Z. 2, die Abrechnung stattfindet.

Die gegenwärtigen Separat-Artikel haben dieselbe Kraft und Geltung, als wenn sie in den Vertrag vom heutigen Tage aufgenommen wären. Sie sollen ratifizirt und die Ratifikationen sollen gleichzeitig mit jenen des Vertrages selbst ausgewechselt werden.

Urkund dessen haben die Bevollmächtigten der hohen kontrahirenden Theile diese Separat-Artikel unterschrieben und ihre Siegel begedrückt.

Dr. Karl Hof m. p.**Dr. K. Mayer** m. p.

So haben Wir nach Prüfung sämmtlicher Bestimmungen dieses Vertrages, denselben gutgeheißen und genehmiget; versprechen auch mit Unserem kaiserlichen Worte für Uns und Unsere Nachfolger, denselben seinem ganzen Inhalte nach getreu zu beobachten und beobachten zu lassen.

Zu dessen Bestätigung haben Wir gegenwärtige Urkunde eigenhändig unterzeichnet und selber Unser kaiserliches Inseigel beiducken lassen.

So geschehen in Unserer kaiserlichen Hauptstadt Ofen am vier und zwanzigsten Juni im Jahre des Heiles Eintausend achthundert zwei und fünfzig, Unserer Reiche im Vierten.

Franz Joseph.**Graf Buol-Schaunstein** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung Sr. k. k. Apost. Majestät:

J. Vesque von Püttlingen m. p.

k. k. Hof- und Ministerialrath.

**Obwieszczenie Ministerstw finansów i handlu z dnia
10. Lipca 1852 *),**

(Dziennik praw państwa, część XLV., nr. 147, wydana dnia 31. Lipca 1852),

w przedmiocie wcielenia księstwa Liechtenstein do związku celnego austrijskiego.

Celem wykonania traktatu, ogłoszonego równocześnie w Dzienniku praw państwa i rządu pod dniem 5. Czerwca 1852 roku, dotyczącego się wcielenia księstwa Liechtenstein do związku celnego austrijskiego, rozporządza się:

1. Zaczawszy od dnia 1. Sierpnia 1852 roku, zniesioną zostaje linija celna między Liechtenstein i Forarlbergiem, i wolnym będzie obrót między obudwoma obrębami tychże krajów, a linija graniczna, oddzielająca księstwa Liechtenstein od Szwajcaryi, stanowić będzie liniję celną.

2. Do pełnienia czynności urzędowych celnych, istnieją w księstwie Liechtenstein c. k. austrijskie i książęco-liechtensteinskie urzędy celne w Bendorf z atrybucyjami urzędu celnego pobocznego klasy II., i w Balzers z atrybucyjami zniesionego obecnie urzędu pobocznego celnego klasy I. w Gallmist.

3. Jako gościńce celne uważane będą te, które wychodzą na Bendorf, Mals i Luciensteig i prowadzą do dotyczących się urzędów celnych.

4. Księstwo Liechtenstein w całej swojej rozciągłości wcielonym będzie do obwodu granicznego wspólnego obrębu celnego.

5. Przepisy obowiązujące w okręgu granicznym forarlbergskim, zastosowanymi także będą i na okrąg graniczny liechtensteinski.

6. Zmiany w dotychczasowym powiecie granicznym forarlbergskim i ustanowienie organów kontrolujących, tudzież zakresu ich czynności w księstwie Liechtenstein, będą później podane do wiadomości.

7. Pierwsze zaprowadzenie niniejszych ustaw i kroków do tegoż się odnoszących, poleconem sobie mieć będzie komisya, złożona z delegowanych obudwóch rządów, mająca siedzibę swoją w Wadutz.

Po ukończeniu zadania tejże komisji, przejdzie zarząd wspólnych cel, monopolijów rządowych, podatków konsumcyjnych i stemplów dla księstwa Liechtenstein do c. k. zarządu kameralnego powiatowego w Feldkirch.

Baumgartner m. p.

*) Pismem krajowej Dyrekcyi skarbowej z dnia 6. Sierpnia 1852 do l. 37417 udzielono to obwieszczenie wszystkim powiatowym administracyjom skarbowym, tudzież urzędom cłowym i kontrolnym.

Kundmachung der Ministerien der Finanzen und des Handels vom 10. Juli 1852*),

(im Reichs-Gesetzblatte, XLV. Stück, No. 147, ausgegeben am 31. Juli 1852),

betreffend die Aufnahme des Fürstenthumes Liechtenstein in den österreichischen Zollverband.

In Vollziehung des, gleichzeitig im Reichs-Gesetz- und Regierungsblatte kundgemachten Staatsvertrages vom 5. Juni 1852, betreffend die Aufnahme des Fürstenthumes Liechtenstein in den österreichischen Zollverband, wird verordnet:

1. Vom 1. August 1852 angefangen wird die Zoll-Linie zwischen Liechtenstein und Vorarlberg aufgehoben, der freie Verkehr zwischen den beiden Staatsgebieten hergestellt, und es bildet die Grenzlinie, welche das Fürstenthum Liechtenstein von der Schweiz scheidet, die Zoll-Linie.

2. Zur Vornahme des Zollverfahrens bestehen im Fürstenthume Liechtenstein die k. k. österreichischen und fürstlich-liechtenstein'schen Zollämter zu Benders mit den Befugnissen eines Nebenzoll-Amtes II. Klasse, und zu Balzers mit den Befugnissen des nunmehr aufgehobenen Nebenzoll-Amtes I. Klasse zu Gallmiz.

3. Als Zollstrassen werden die bei Benders, Mäls und am Luciensteige einmündenden und zu den betreffenden Zollämtern führenden Strassen erklärt.

4. Das Fürstenthum Liechtenstein wird seiner ganzen Ausdehnung nach in den Grenzbezirk des gemeinsamen Zollgebietes einbezogen.

5. Die für den vorarlberg'schen Grenzbezirk geltenden Bestimmungen finden auch auf den liechtenstein'schen Grenzbezirk Anwendung.

6. Die Abänderungen des bisherigen vorarlberg'schen Grenzbezirktes und die Bestimmung der Kontrols-Organe und ihres Ueberwachungsbezirktes im Fürstenthume Liechtenstein wird nachträglich bekannt gemacht werden.

7. Mit der ersten Einführung dieser Gesetze und der hierauf bezüglichen Maßregeln ist eine, aus Abgeordneten beider Regierungen zusammengesetzte Kommission mit dem Sitze in Vaduz beauftragt.

Nach Beendigung ihrer Aufgabe geht die Verwaltung der gemeinsamen Zölle, Staats-Monopole, Verzehrungssteuern und Verbrauchsstempel für das Fürstenthum Liechtenstein an die k. k. Kameral-Bezirks-Verwaltung in Feldkirch über.

Baumgartner m. p.

*) Mit dem Erlaße der Finanz-Landes-Direktion vom 6. August 1852 Z. 37417 ist diese Kundmachung sämtlichen Kameral-Bezirks-Verwaltungen, dann Zoll- und Kontrolsamtern zur Wissenschaft mitgeteilt worden.

Patent cesarski z dnia 31. Lipca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XLVII., nr. 153, wydana dnia 8. Sierpnia 1852),

statut o rezerwie ogłaszający.

My Franciszek Józef pierwszy,
z Bożej łaski Cesarz Austriacki;
Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi,
Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy
i t. d.; Arcyksiążę Austryi, Wielki Książę Toskany i Krakowa;
Książę Lotaryngii, Solnogradu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Buko-
winy; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę
Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli,
Oświęcima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążę-
cony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga,* Gorycyi i Gradyski;
Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi
i na Istrii; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnen-
berga i t. d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii Windyjskiej;
Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Zważywszy, iż instytut landwerów, w jednej tylko części państwa Naszego istniejący, nie odpowiada obowiązkowi obrony, równomiernie do ludności wszystkich krajów koronnych odnoszącemu się, a mając na celu zzczędzeniem finansów w razie wojny lub nadzwyczajnych wypadków, prędko na stan wojenny uzupełnić wojska Nasze ludźmi w broni wyćwiczonymi, po wysłuchaniu Naszych Ministrów i zasięgnięciu zdania Naszej Rady państwa, stanowimy, co następuje:

Popierwsze. Zaprowadza się w Naszem wojsku rezerwa, podług załączonego statutu urządzić się mająca, wszystkie kraje koronne, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, obejmująca.

Kaiserliches Patent vom 31. Juli 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XLVII. Stück, Nr. 153, ausgegeben am 8. August 1852),

das Reserve-Statut enthaltend.

ir Franz Joseph der Erste,
 von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;
 König von Ungarn und Böhmen, König der Lombardei und
 Venedigs, von Dalmazien, Kroatien, Slavonien, Galizien, Lo-
 domerien und Ilirien, König von Jerusalem &c.; Erzherzog von
 Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von
 Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthén, Krain und der
 Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren;
 Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma,
 Piazenza und Guastalla, von Puschwitz und Zator, von Tes-
 schen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habs-
 burg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von
 Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und
 in Istrien; Graf von Hohenems, Feldkirch, Bregenz, Sonnen-
 berg &c.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen
 Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien &c. &c.

In der Erwägung, daß das nur in einem Theile Unseres Reiches bestehende Land-
 wehr-Institut den Anforderungen einer gleichmäßig, die Bevölkerung aller Kronländer
 umfassenden Leistung der Wehrpflicht nicht entspricht, und in der Absicht, Unser Heer,
 mit Schonung der Staats-Finzen, im Falle eines Krieges oder bei dem
 Eintritte außerordentlicher Ereignisse schnell und mit bereits waffengeübten Leuten
 auf den Kriegsstand ergänzen zu können, — haben Wir, nach Einvernehmung Unserer
 Minister und nach Anhörung Unseres Reichsrathes anzuordnen befunden, wie folgt:

Erstens. Bei Unserem Heere wird eine nach dem beiliegenden Statute eingerichtete,
 alle Kronländer, mit Ausnahme der Militärgrenze, umfassende Reserve eingeführt.

Podrugie. Instytut landwerów, gdzie takowy istnieje, zupełnie znosi się wraz ze wszystkimi doń odnoszącymi się ustawami i rozporządzeniami, od chwili, jak tylko rezerwa zaprowadzoną zostanie.

Mój Minister wojny, w porozumieniu z Moim Ministrem spraw wewnętrznych, mają sobie polecone wykonanie rozporządzeń niniejszych i wydanie oraz instrukcyj, w tej mierze potrzebnych.

Dano w Schässburgu, jako miejscu Naszego obecnego pobytu, dnia trzydziestego pierwszego Lipca, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym drugim, panowania Naszego roku czwartym.

Franciszek Józef.

Hr. Buol m. p. **Bach** m. p. **Csorich** m. p.

Z Najwyższego rozkazu:

Ransonnet m. p.

Statut o rezerwie.

§. 1.

Każdy żołnierz, należący do stanu obowiązkowego c. k. armii i do związku państwa monarchii austriackiej, bez różnicy broni i nazwiska wojska lub branszy, winien będzie, po odbytej ośmio-letniej, albo za karę mu wyznaczonej służbie dłuższej, pełnić jeszcze przez dwa lata obowiązek rezerwowy.

Zobowiązanie to dotyczy także i zandarmeryi krajowej, korpusu straży policyjnej wojskowej, korpusu majtków i rzemieślników okrętowych.

Co się tycze Pogranicza wojskowego, nie zmienia się niniejszem tamen obowiązek do obrony, w ustawie zasadniczej z dnia 7. Maja 1850 *) roku określony.

§. 2.

Rezerwowy obowiązek ten na tem zależy, iż żołnierstwo rezerwowe, w czasie zwyczajnych stosunków do domu rozpuszczone, w razie wojny lub wypadków nadzwyczajnych, na ciąg stosunków tych, stawić się będzie winno do czynnej służby za nastąpieniem zawołaniem.

*) Dziennik praw państwa z roku 1850, cz. LXXVII., nr. 243.

Zweitens. Das Landwehr-Institut, wo es besteht, tritt mit allen darauf bezüglichen Gesetzen und Anordnungen von dem Zeitpunkte der Einführung der Reserve an, vollständig außer Wirksamkeit.

Mein Minister des Krieges ist im Einvernehmen mit Meinem Minister des Innern mit der Vollziehung dieser Anordnungen und dem Erlaße der dazu erforderlichen Instruktionen beauftragt.

Gegeben in Unserem Hoflager zu Schäßburg, am Ein und dreißigsten Juli im achtzehnhundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph.

Gr. Buol m. p.

Bach m. p.

Esorich m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Mansonnet m. p.

R e s e r v e = S t a t u t.

§. 1.

Jeder dem obligaten Mannschaftsstände der k. k. Armee und dem Staatsverbande der österreichischen Monarchie angehörige Soldat, ohne Unterschied der Waffengattung und der Benennung der Truppe oder Branche, hat nach Vollstreckung der achtjährigen oder der ihm etwa in Folge des Gesetzes strafweise auferlegten längeren Dienstzeit noch eine zweijährige Reserveverpflichtung zu erfüllen.

Diese Verpflichtung erstreckt sich daher insbesondere auch auf die Landes-Gensd'armie, das Militär-Polizeiwachkorps, das Matrosenkorps und die Schiffshandwerker.

Rücksichtlich der Militärgrenze bleibt die, in dem Grundgesetze vom 7. Mai 1850 *) bestimmte Wehrpflicht unverändert.

§. 2.

Diese Reserveverpflichtung besteht darin, daß die, unter gewöhnlichen Zeitverhältnissen in ihre Heimat entlassene Reservemannschaft verbunden ist, im Falle eines Krieges oder beim Eintritte außerordentlicher Ereignisse, auf die Dauer dieser Verhältnisse über erfolgte Einberufung zur aktiven Dienstleistung einzurücken.

*) Im Reichs-Gesetzblatte vom Jahre 1850, LXXVII. Stück, No. 243.

§. 3.

Lata w służbie czynnej, nad czas obowiązkowy dobrowolnie i domniemalnie odbyte, poczytane będą na rachunek obowiązku rezerwowego.

§. 4.

Żołnierze wysłużeni, jako ochotnicy reangazowani, nie podlegają już więcej, po odbytej na nowo objętej służbie, obowiązkowi rezerwowemu.

Równie też nie podlegają obowiązkowi rezerwowemu także i ci, którzy do dnia obwieszczenia ustawy niniejszej ze stanu cywilnego do służby za beneficjami ochotnika wstąpili.

Przeciwnie zaś podlegają, po odbytej służbie, obowiązkowi rezerwowemu ci, którzy po obwieszczeniu ustawy niniejszej, albo za beneficjami ochotnika, albo bez takowych, służbę objęli.

§. 5.

Ci, którzy aż do dnia publikacji ustawy niniejszej, taksę uwolnienia złożyli, niemniej którzy ją następnie złożą, nie ulegają obowiązkowi rezerwowemu.

§. 6.

Po spełnieniu obowiązku rezerwowego, bądź w samej rezerwie, bądź też w służbie czynnej, ustaje już dla żołnierza rezerwowego wszelki nadal obowiązek obrony.

§. 7.

Istniejące w Tyrolu i Forarlbergu postanowienia osobne, obrony kraju i rzeczy stanu strzelniczego dotyczące, nie są niniejszem naruszone.

§. 8.

W powszechności każdy żołnierz wcielony będzie do rezerwy tego korpusu, w którym służbę swą ukończył był.

§. 9.

Wcielenie do rezerwy odbywać się winno z reguły, bez oczekiwania rozporządzenia osobnego, z końcem Grudnia tego roku, w którym żołnierz czas służby swej ukończył.

§. 10.

Co się tycze sposobu wykonania postanowień, w statucie niniejszym zawartych, mianowicie przygotowania wcielenia do rezerwy, z końcem Grudnia każdego roku przeprowadzić się mającego, tudzież wystawienia kart rezerwo-

§. 3.

Die in der aktiven Dienstleistung über die obgelegene Dienstzeit freiwillig und stillschweigend zugebrachten Jahre, werden bei der Reserveverpflichtung zu Gute gerechnet.

§. 4.

Die als Freiwillige reengagirten ausgedienten Soldaten, unterliegen nach Vollstreckung der neuerdings übernommenen Dienstzeit der Reserveverpflichtung nicht mehr.

Eben so wenig unterliegen diejenigen, welche bis zum Tage der Kundmachung dieses Gesetzes, aus dem Zivilstande, gegen die Benefizien eines Freiwilligen eingetreten sind, der Reserveverpflichtung.

Dagegen trifft diejenigen, welche nach der Kundmachung dieses Gesetzes, entweder gegen die Benefizien eines Freiwilligen, oder ohne dieselben eingetreten sind, nach Vollstreckung ihrer Dienstzeit die Reserveverpflichtung.

§. 5.

Diejenigen, welche bis zum Tage der Publikazion dieses Gesetzes die Befreiungstaxe erlegt haben, so wie diejenigen, welche sie in der Folge erlegen werden, unterliegen der Reserveverpflichtung nicht.

§. 6.

Nach erfüllter Reserveverpflichtung, es möge dieselbe in der Reserve selbst, oder in aktiver Dienstleistung vollstreckt worden seyn, hört für den Reservemann jede weitere Wehrpflicht auf.

§. 7.

In Tirol und Vorarlberg bleiben die besonderen Bestimmungen über die Landesvertheidigung und das Schieß-Standswesen unberührt.

§. 8.

Grundsätzlich wird Jedermann in die Reserve desjenigen Militärkörpers eingereiht, in welchem er seine Dienstzeit beendigt hat.

§. 9.

Die Einreihung in die Reserve muß in der Regel, ohne hiezu eine spezielle Anordnung abzuwarten, mit Ende Dezember jenen Jahres geschehen, in welchem der Soldat seine Dienstzeit vollstreckt hat.

§. 10.

Ueber das Verfahren zum Behufe der Vollziehung der in diesem Statute enthaltenen Bestimmungen, insbesondere zur Vorbereitung der mit Ende Dezember jeden Jahres durchzuführenden Einreihung in die Reserve, über die Ausfertigung der Reserve-

wych i wydawania ich żołnierstwu, utrzymywania w ewidencji ludzi do rezerwy wcielonych, nareszcie postępowania, jakie w tym względzie zachować winny korpusy wojskowe i bransze, komendy składów i powiatów werbunkowych, również też władze polityczne i gminy, wydanym będzie przez Ministra wojny, w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych, osobny przepis instrukcyjny.

§. 11.

Żołnierstwo rezerwowe ulega w sprawach karnych sądownictwu wojskowemu, w sprawach zaś cywilnych, poza okresem czasu pełnienia służby czynnej leżących, sądom cywilnym.

Do wydania żołnierzowi rezerwowemu majątku, złożonego dla niego w sądach cywilnych, tudzież do zawarcia małżeństwa, potrzebnem jest wymagane, pod zagrożeniem skutków prawnych, zezwolenie tej władzy wojskowej, któraby mu takowe udzielić miała, gdyby w służbie czynnej zostawał.

Książki wędrownicze i paszporta podróżowe dla żołnierzy rezerwowych muszą dla ewidencji wprzód w komendzie powiatu werbunkowego być zanotowane, co też, że się tak stało, w nich potwierdzić należy.

§. 12.

Żołnierzowi rezerwowemu wolno wstąpić do służby czynnej, jeżeli zupełnie do służby polowej zdolnym jest.

Żołnierz rezerwowy, dobrowolnie do służby wstępujący, będzie jednak wienien pozostać w służbie czynnej przez cały ciąg reszty jeszcze czasu obowiązku swego rezerwowego.

§. 13.

Żołnierz rezerwowy może się dać każdego czasu jako ochotnik zareangazować; w takim razie wolny ma wybór korpusu wojskowego, skoro tylko zdolnym jest do niego, wedle istniejących w tej mierze przepisów.

§. 14.

W razie choroby, każdy żołnierz rezerwowy ma prawo do pielęgnowania się w szpitalu wojskowym.

§. 15.

Jeżeli żołnierz rezerwowy, pełniąc służbę czynną, i z powodu tejże stał się realinwalidem, wówczas, podobnie jak każdy żołnierz inny, prawo ma do zaopatrzenia wojskowego.

karten und deren Ausfolgung an die Mannschaft, über die Evidenthaltung der, in die Reserve eingereichten Leute, dann über das in dieser Beziehung von Seiten der Truppenkörper und Branchen, der Depot- und Werbbezirks-Kommanden, so wie auch von Seiten der politischen Behörden und der Gemeinden zu beobachtende Benehmen, ist eine eigene Instruktionsvorschrift von dem Kriegsminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern zu erlassen.

§. 11.

Die Reservemannschaft untersteht in Strafsachen der Militärgerichtsbarkeit, in bürgerlichen Rechtsachen aber außer der Zeit der aktiven Dienstleistung den Zivilgerichten.

Zur Erfolgslaffung des für einen Reservemann bei den Zivilgerichten erliegenden Vermögens und zur Schließung einer von demselben einzugehenden Ehe, ist die unter den gesetzlichen Wirkungen erforderliche Bewilligung jener Militärbehörde nothwendig, welche ihm dieselbe zu ertheilen gehabt hätte, wenn er in der aktiven Dienstleistung stünde.

Wanderbücher und Reisepässe für Reservemänner sind vorher bei dem Werbbezirks-Kommando zur Evidenthaltung vorzumerken, und daß es geschehen sei, ist auf denselben zu bestätigen.

§. 12.

Dem Reservemann steht es frei, zur aktiven Dienstleistung einzurücken, wenn er vollkommen feldkriegsdiensttauglich ist.

Der freiwillig eingerückte Reservemann hat jedoch die ganze noch übrige Zeit seiner Reserveverpflichtung in der aktiven Dienstleistung zu verbleiben.

§. 13.

Der Reservemann kann sich zu jeder Zeit als Freiwilliger reengagiren lassen; in diesem Falle steht ihm die Wahl des Truppentörpers frei, insoferne er zu demselben nach den diefßfalls bestehenden Vorschriften geeignet ist.

§. 14.

Im Erkrankungsfalle hat jeder Reservemann Anspruch auf die Militärspitals-Verpflegung.

§. 15.

Wenn der Reservemann in aktiver Dienstleistung steht, in derselben und durch dieselbe realinvalide wird, so hat er, wie jeder andere Soldat, auf die Militärversorgung Anspruch.

Przeciwnie zaś niedołążności, którym żołnierz rezerwowy podpadł, nie będąc w stanie czynnym służby, nie dają prawa do zaopatrzenia wojskowego, nawet choćby pielęgnowanym był w szpitalu wojskowym.

§. 16.

Regularne ćwiczenia w broni nie mają miejsca u żołnierstwa rezerwowego, w służbie czynnej nie znajdujacego się.

§. 17.

Rezerwa zawołaną będzie do służby czynnej przez Najjaśniejszego Cesa-
rza, albo całkiem, albo w części, w obrębie albo wszystkich, albo pojedyn-
czych tylko krajów koronnych. W takim tedy razie, za najwyższym rozkazem
Najjaśniejszego Pana, wyda Ministeryjum wojny, w porozumieniu z Ministerstwem
spraw wewnętrznych, każde w należytych zakresie swym, zarządzenia jak naj-
spieszniejsze.

§. 18.

Jeżeli zwołanie rezerwy zarządzeniem zostanie, wówczas winny władze,
wedle instrukcyi ku temu powołane, ogłosić miejsce, gdzie, i dzień, na którym
się żołnierstwo stawić ma ze swemi kartami rezerwowemi.

§. 19.

Przełożeni gmin obowiązani są zawezwać przed się dotyczących żołnierzy
rezerwowych, i im, w obecności dwóch świadków, oznajmić, na którym dniu
i w którym miejscu się takowi stawić muszą; a najwłaściwszym onychże obo-
wiązkim jest, w razie potrzeby z spółdziałaniem żandarmeryi krajowej, czu-
wać nad tem, aby żołnierstwo zwołane, wstąpiło w szeregi w terminie wy-
znaczonym.

Wszelkie trudności, przeciwne wstąpieniu zwołanego żołnierstwa rezerwo-
wego, oznajmione być winny przez przełożonych gminnych władzom powiato-
wym przez te władze, z załączeniem dowodów, jakieby może przedłożono
władzom obwodowym, przez które znowu natychmiast zakomunikowane zostaną
komendantom powiatów werbunkowych, które je do dalszej wiadomości podadzą
korpusom wojskowym.

Władze powiatowe i obwodowe winny zresztą bezzwłocznie zarządzić
wszelkie środki, które z stanowiska swego za stosowne uznają do uchylenia
trudności.

Jeżeli po przywróceniu zwyczajnych stosunków, żołnierstwo rezerwowe
nazad do domu rozpuszczonem zostanie, wówczas zaopatrzonem być winno
paszportami urlopowemi.

Dagegen begründen solche Gebrechen, welche den Reservemann außer der Aktivität befallen haben, wenn gleich sich derselbe deßhalb in der Militärspitals-Verpflegung befinden sollte, keinen Anspruch auf eine Militärversorgung,

§. 16.

Regelmäßige Waffenübungen finden in Ansehung der nicht in aktiver Dienstleistung stehenden Reservemannschaft nicht Statt.

§. 17.

Die Reserve wird zur aktiven Dienstleistung von Seiner Majestät dem Kaiser ganz oder zum Theile im Bereiche sämmtlicher, oder auch einzelner Kronländer einberufen. In solchem Falle hat über Allerhöchsten Befehl das Kriegsministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern, jedes in seinem Bereiche, die Verfügungen auf das Schnelligste zu treffen.

§. 18.

Wenn die Einberufung der Reserve angeordnet ist, so ist von den hiezu instruktionsmäßig berufenen Behörden bekannt zu geben, wo und an welchem Tage sich die Mannschaft mit ihren Reservekarten zu stellen hat.

§. 19.

Die Vorsteher der Gemeinden haben die betreffenden Reservemänner vorzurufen, und ihnen in Gegenwart von zwei Zeugen bekannt zu geben, an welchem Tage und Orte sie einrücken müssen, und sind überhaupt zunächst verpflichtet, nöthigenfalls unter Mitwirkung der Landes-Genßd'armerie, darüber zu wachen, daß die einberufene Reservemannschaft an dem bestimmten Termine einrücke.

Alle Anstände, welche die Nichteinrückung einberufener Reservemänner zu Folge haben, sind von den Gemeindevorstehern den Bezirksbehörden, von diesen unter Anschluß der allenfalls beigebrachten legalen Beweissdokumente den Kreisbehörden anzuzeigen, von letzteren aber sogleich den Werbbezirks-Kommanden mitzutheilen, welche die Truppenkörper davon in Kenntniß setzen.

Die Bezirks- und Kreisbehörden haben übrigens ohne Verzug die von ihren Standpunkten aus zur Beseitigung der Anstände zweckdienlich erachteten Verfügungen zu treffen.

Wenn nach Wiederherstellung der normalen Verhältnisse die Reservemannschaft in die Heimat rückgesendet wird, so ist sie mit Urlaubspässen zu versehen.

§. 20.

Żołnierz rezerwowy, który przez winę własną zaniedba termin stawienia się, urzędownie mu do wiadomości podany, ukarany będzie w miarę zachodzących okoliczności w drodze dyscyplinarnej, przy szarżach zaś okoliczność ta uważaną być winna za obciążającą.

Jeżeli zaś zaniedbanie to trwa dłużej nad tygodni sześć, wówczas za dezertera będzie uważany i jako taki ukarany, skoro zostanie schwytany albo dobrowolnie się zgłosi, wyjąwszy, gdyby był w stanie niestawiennictwo swe zupełnie usprawiedliwić.

§. 21.

Wstępujące żołnierstwo rezerwowe natychmiast przez lekarza będzie zrewidowane i do tej służby sklasyfikowane, do której wedle fizycznego usposobienia swego jest zdolne.

Jeżeli żołnierz rezerwowy do służby zdolnym się okazał, wówczas nastąpić winna w powszechności prezentacja jego do tego korpusu wojskowego, do którego rezerwy należy.

§. 22.

W razie potrzeby może każda część rezerwy, przy własnym korpusie swym mniej potrzebna, do innego korpusu być przydzieloną do użycia, ile możliwości dawniejszej służbie podobnego.

Celem takowego atoliż rezerwy użycia, otrzymają dotyczące władze wojskowe zawsze osobne w tej mierze nakazy.

§. 23.

Żołnierz rezerwowy, w skutek zawołania wstępujący, prezentowany będzie w tej samej szarży, którą przy przejściu do rezerwy posiadał, i pobiera też od dnia prezentacji należytość odpowiednią.

Zamieszczenie szarż, w ten sposób może nad liczbę wypadających, wedle przepisu uskuteczniomem być ma.

Żołnierz rezerwowy, dobrowolnie do służby czynnej wstępujący, jeżeli posiada szarżę, dla której nie ma placu otwartego, pozostanie aż do zamieszczenia możliwego w należytości żołnierza prostego.

§. 24.

W czasie pokoju, z końcem Grudnia każdego roku i hez oczekiwania w tym względzie specjalnego zarządzenia jakiego, należy z abszytem rozpuścić i w ubytek zaciągnąć nie tylko żołnierstwo w rezerwie, lecz też i w służbie czynnej zostające, do rozpuszczenia prawo mające.

§. 20.

Der Reservemann, welcher durch eigenes Verschulden den ihm ämtlich bekannt gegebenen Einrückungstermin versäumt, ist nach Maßgabe der obwaltenden Umstände im Disziplinarwege zu bestrafen, bei Chargen ist dieser Umstand als erschwerend anzusehen.

Erstreckt sich diese Versäumnis über die Dauer von sechs Wochen, so ist er als Deferteur anzusehen und nach seiner Ergreifung oder Selbstmeldung zu bestrafen, es wäre denn, daß er sein Ausbleiben vollständig zu rechtfertigen vermöchte.

§. 21.

Die einrückende Reservemannschaft ist sogleich ärztlich zu visitiren und für jene Dienstleistung zu klassifiziren, zu der sie nach ihrer physischen Beschaffenheit die Eignung besitzt.

Wird der Reservemann zum Dienste anwendbar befunden, so hat dessen Präsentation in der Regel auf jenen Militärkörper zu erfolgen, zu dessen Reserve er gehört.

§. 22.

Im Bedarfsfalle kann jener Theil der Reserve, welcher beim eigenen Körper entbehrlich ist, auch zu einer andern, der früheren Dienstleistung nach Thunlichkeit analogen Verwendung in Anspruch genommen werden.

Zu einer derartigen Verwendung der Reserve werden jedoch den betreffenden Militärbehörden allemal spezielle Befehle zukommen.

§. 23.

Der über erfolgte Einberufung eingerückte Reservemann wird in jener Charge präsentirt, welche er beim Uebertritte in die Reserve bekleidete, und bezieht daher auch vom Präsentirtage an, die entsprechende Gebühr.

Die Einbringung der solchergestalt etwa überzählig entfallenden Chargen ist nach Vorschrift zu bewirken.

Derjenige Reservemann, welcher freiwillig zur aktiven Dienstleistung einrückt, muß, falls er eine Charge bekleidet und kein derlei Platz offen ist, bis zur thunlichen Einbringung in der Gebühr des Gemeinen verbleiben.

§. 24.

Im Frieden ist mit Ende Dezember jeden Jahres regelmäßig und ohne dießfalls eine spezielle Anordnung abzuwarten, sowohl die in der Reserve, als in der aktiven Dienstleistung befindliche Mannschaft, welche auf die Entlassung gesetzlichen Anspruch hat, gegen Ausfertigung des Abschiedes zu entlassen und in Abgang zu bringen.

§. 25.

Wyjątkowe wypuszczenie ze służby żołnierza rezerwowego, wprzód nim odbył obowiązek rezerwowy, zawisł od tych samych warunków i przepisów, co i wypuszczenie żołnierza w rzeczywistem pełnieniu służby zostającego.

§. 26.

Podczas wojny nie ma miejsca ani przeniesienie do rezerwy, ani też rozpuszczenie z tej, lub z służby czynnej.

Jeżeliby przeniesienie regularne do rezerwy i rozpuszczenie żołnierstwa, mającego prawo żądania rozpuszczenia, wstrzymanem, lub wstrzymanie to po przywróceniu normalnego stanu stosunków zniesionem być miało, wtedy wydanem będzie osobne w tej mierze rozporządzenie.

§. 27.

§. 28.

§. 29.

§. 25.

Die ausnahmsweise Entlassung eines Reservemannes vor vollstreckter Reserveverpflichtung ist von denselben Bedingungen und Vorschriften abhängig, wie die Entlassung eines in aktiver Dienstleistung stehenden Soldaten.

§. 26.

Während des Krieges findet weder eine Uebersetzung in die Reserve, noch eine Entlassung aus derselben, oder aus der aktiven Dienstleistung Statt.

Wenn die regelmäßige Uebersetzung zur Reserve und Entlassung der darauf im gesetzlichen Ansprüche stehenden Mannschaft flüht, oder nach hergestellten normalen Verhältnissen die Sistierung aufgehoben werden soll, erfolgt hierüber die spezielle Anordnung.

